

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Uitnodiging

Dendrochronologisch onderzoek: unieke informatie voor het cultureel erfgoed

Woensdag 2 november 2022

Inloop 12.30

Start programma 13.00 – 17.00 uur met netwerkborrel

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Smallepad 5, Amersfoort

Kennisbijeenkomst

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer/Centraal College van Deskundigen Archeologie en de stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg verzorgen gezamenlijk een bijeenkomst over nut en noodzaak van goed dendrochronologisch onderzoek en het vastleggen en delen van goed gedocumenteerde meetgegevens. Ingegaan wordt op vragen als: 'Hoe stel ik als eigenaar/opdrachtgever, archeoloog, restaurator, museummedewerker of bouwhistoricus de juiste eisen aan een dendrochronologisch onderzoek?' En 'Welke kwaliteitseisen zijn te stellen aan de uitvoering van de datering?' Dit wordt belicht door een breed palet van sprekers, afkomstig uit de wereld van kunst, archeologie en architectuur. In het tweede deel ben u van harte welkom bij een van de specialisten in de pop-up laboratoria en afsluitend wordt een praktische handreiking met een checklist gepresenteerd. Hierna bent u van harte welkom bij de netwerkborrel.

Dendrochronologie

Dendrochronologisch onderzoek kan unieke informatie opleveren voor archeologen, restauratoren, musea, particuliere eigenaren van houten kunstobjecten en schilderijen, bouwhistorici, kerkbeheerders, geschiedschrijvers, kunsthandelaren en vele anderen. Dendrochronologie, het bestuderen van de patronen van jaarlijks wisselende ringbreedten in hout, is de meest precieze natuurwetenschappelijke dateringstechniek. Dendrochronologische datacollecties bevatten waardevolle informatie over bijvoorbeeld het klimaat en houttechnologie, het historische landschap en het gebruik daarvan, en de sociale economie. Het vastleggen, onderbouwen en delen van dendrochronologische gegevens is belangrijk voor ons cultureel erfgoed in publiek en particulier bezit.

Programma

12.30	<i>Inloop met koffie en thee</i>
13.00 – 13.10	<i>Welkom</i> Door dagvoorzitter Jos Bazelmans (RCE)
13.10 – 13.25	<i>Dendrochronologie</i> Interview door Jos Bazelmans met Kristof Haneca (dendrochronoloog, Agentschap Onroerend Erfgoed) over dendrochronologie, waarom, waartoe, waarmee.
13.25 – 13.45	<i>Dendrochronologie</i> 'Van boorkern tot bouwgeschiedenis. Dendrochronologie als essentieel onderdeel van het bouwhistorisch onderzoek' – door Kristof Haneca
13.45 – 14.10	<i>Roerend erfgoed</i> 'Hoe dendrochronologisch erfgoed hout snijdt voor een kunsthistoricus en restaurator' – door Leonore van Sloten (conservator Rembrandthuis)

- 14.10 – 14.35 *Archeologisch erfgoed*
'Jaarringen die geschiedenis schrijven; dendrochronologie en de historische beeldvorming van de Romeinse grens in Nederland' – door Erik Graafstal (gemeentelijk archeoloog, Gemeente Utrecht)
- 14.35 – 15.00 *Pauze*
- 15.00 – 15.50 *Keuze voor bezoek aan een van de drie mini dendro-laboratoria*
- Lab 1 Petra Doeve (BAAC): Jaarringonderzoek: werk in uitvoering door de dendrochronologisch specialist (inclusief schilderijen en bouwhistorisch onderzoek);
 - Lab 2 Silke Lange (BIAX): Samplestrategieën, verpakken en opslaan (bij archeologisch onderzoek);
 - Lab 3 RCE: Een bezoek aan de analoge en digitale jaarringbibliotheek.

Het is ook mogelijk om uw praktijkvragen voor te leggen aan een van de specialisten. Neem gerust uw monster mee!

- 16.00 – 16.25 *Gebouwd erfgoed*
'Piramides van de polder. Dendrochronologisch onderzoek aan stolpboerderijen in Noord-Holland' – door archeoloog Dieuwertje Duin
- 16.25 – 16.50 *Een handreiking voor de praktijk*
'Waarop moet ik letten als ik een dendrochronologisch onderzoek laat uitvoeren?' – door Esther Wieringa (SIKB, ERM)
- 16.50 – 17.00 *Afsluiting door Jos Bazelmans*

Afsluitende borrel

We heten u graag van harte welkom op 2 november in Amersfoort.

Namens de RCE
Jos Bazelmans,

Namens SIKB,
Henk Koster

Namens ERM
Christian Braak